

บันทึกท้ายพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติพืชกระท่อม พ.ศ. ๒๕๖๕

ความเป็นมา

การใช้ใบกระท่อมเป็นวัตถุดิบหรือส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์สมุนไพรตามกฎหมายว่าด้วยผลิตภัณฑ์สมุนไพร ยาตามกฎหมายว่าด้วยยา อาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร เครื่องสำอางตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องสำอาง หรือผลิตภัณฑ์อื่นใดตามที่กฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้ รวมถึงการนำเข้า การส่งออก การขาย และการโฆษณา ซึ่งผลิตภัณฑ์ดังกล่าว ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เว้นแต่กรณีที่บัญญัติไว้ในหมวด ๕ การคุ้มครองบุคคลซึ่งอาจได้รับอันตรายจากการบริโภคใบกระท่อมและการป้องกันการใช้ใบกระท่อมในทางที่ผิด

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙ ตอนที่ ๕๒ ก วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ผู้รักษาการ นายกรัฐมนตรี

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่ได้มีการยกเลิกการกำหนดให้พืชกระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ จึงสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ประกอบกับเป็นพืชที่มีมูลค่าในทางเศรษฐกิจ กรณีจึงสมควรกำหนดมาตรการกำกับดูแลการเพาะหรือปลูกพืชกระท่อม การขาย และการนำเข้าหรือการส่งออกใบกระท่อม เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประชาชนมากที่สุด และโดยที่การบริโภคใบกระท่อมมากเกินไปจนสมควรอาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค สมควรกำหนดมาตรการกำกับดูแลการขาย การโฆษณาและการบริโภคใบกระท่อม เพื่อคุ้มครองสุขภาพของบุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีและบุคคลกลุ่มเสี่ยงอื่นจากการบริโภคใบกระท่อม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติพืชกระท่อม พ.ศ. ๒๕๖๕ มีเนื้อหารวมจำนวน ๔๒ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ขอบเขตการใช้บังคับกฎหมาย (มาตรา ๓)

การใช้ใบกระท่อมเป็นวัตถุดิบหรือส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์สมุนไพร ตามกฎหมายว่าด้วยผลิตภัณฑ์สมุนไพร ยาตามกฎหมายว่าด้วยยา อาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร เครื่องสำอางตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องสำอาง หรือผลิตภัณฑ์อื่นใดตามที่กฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้ รวมถึงการนำเข้า การส่งออก การขาย และการโฆษณา ซึ่งผลิตภัณฑ์ดังกล่าว ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เว้นแต่กรณีที่บัญญัติไว้ในหมวด ๕ การคุ้มครองบุคคลซึ่งอาจได้รับอันตรายจากการบริโภคใบกระท่อมและการป้องกันการใช้ใบกระท่อมในทางที่ผิด

๒. บทนิยาม (มาตรา ๔)

กล่าวเฉพาะบทนิยามของคำที่สำคัญ ดังนี้

“พืชกระท่อม” หมายความว่า พืชซึ่งมีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Mitragyna speciosa* (Korth.) Havil.

“ใบกระท่อม” หมายความว่า ใบของพืชกระท่อม และให้หมายความรวมถึงน้ำต้มใบของพืชกระท่อม และสารสกัดที่ได้จากใบของพืชกระท่อม

“นำเข้า” หมายความว่า นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร

“ส่งออก” หมายความว่า นำหรือส่งออกนอกราชอาณาจักร

“ขาย” หมายความว่า รวมถึงจำหน่าย แจก แลกเปลี่ยน หรือให้

“บริโภค” หมายความว่า กิน เคี้ยว ต้ม อม หรือนำเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ หรือในรูปลักษณะใด ๆ

“โฆษณา” หมายความว่า รวมถึง การทำการไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความ เพื่อประโยชน์ในทางการค้า

“การสื่อสารการตลาด” หมายความว่า การกระทำในรูปแบบต่าง ๆ โดยการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การสร้างข่าว การเผยแพร่ข่าวสาร การส่งเสริมการขาย การแสดง ณ จุดขาย การตลาดแบบตรง การขาย หรือ ส่งเสริมการขายโดยใช้บุคคลเป็นการเฉพาะ และการตลาด ในเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อขายสินค้าหรือบริการ หรือสร้างภาพลักษณ์

“ข้อความ” หมายความว่า รวมถึงตัวอักษร ภาพ ภาพเคลื่อนไหว แสง เสียง เครื่องหมาย หรือสิ่งอื่นใด ที่ทำให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าใจความหมายได้

“ผู้รับใบอนุญาต” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกใบกระท่อมตามมาตรา ๑๐

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือ ผู้ซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมอบหมาย

“เลขาธิการ ป.ป.ส.” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

๓. มาตรารักษาการ (มาตรา ๕)

กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกประกาศ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของตนให้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ลดหรือยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

๔. หมวด ๑ บททั่วไป (มาตรา ๖ ถึงมาตรา ๙)

๔.๑ กำหนดการยื่นคำขอ การอนุญาต การออกใบอนุญาต และใบแทนใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การออกใบรับแจ้งและใบแทนใบรับแจ้ง การสั่งการ และการแจ้ง รวมตลอดทั้งการออกใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้ จะดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ตามที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดก็ได้ (มาตรา ๖)

๔.๒ กำหนดการพิจารณาอนุญาต การออกใบอนุญาต การออกใบรับแจ้ง การต่ออายุ ใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต และการออกใบแทนใบรับแจ้ง ตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้อนุญาตต้องดำเนินการ

ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยกรณีการพิจารณาอนุญาต การออกใบอนุญาต และการต่ออายุ ใบอนุญาต ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอแล้วแต่กรณี (มาตรา ๗)

๔.๓ กำหนดในกรณีที่มีบทบัญญัติใดในพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต การแจ้ง หรือการออกใบรับแจ้ง หรือการปฏิบัติตามบทบัญญัตินั้น ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือประกาศ ห้ามมิให้ใช้บทบัญญัติดังกล่าวจนกว่าจะมีการออกกฎกระทรวงหรือประกาศนั้นแล้ว (มาตรา ๘)

๔.๔ กำหนดเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมพืชกระท่อมให้เป็นพืชเศรษฐกิจ การใช้ตามวิถี ชุมชน และคุ้มครองสุขภาพของบุคคล ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีหน้าที่ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (๑) สนับสนุนประชาชนในการเพาะ ปลูก หรือแปรรูปพืชกระท่อม เพื่อใช้ตามวิถีชุมชน และในการพัฒนาให้เป็นพืชที่มีมูลค่าในทางเศรษฐกิจ (๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ ทั้งการเพาะ ปลูก แปรรูปพืชกระท่อม หรือการพัฒนาสายพันธุ์ของพืชกระท่อม การผลิต การจัดการ และการตลาด รวมทั้งเพื่อการใช้ประโยชน์และโทษจากพืชกระท่อมและใบกระท่อมในการคุ้มครองสุขภาพของบุคคล (๓) ให้ความรู้ และจัดทำเอกสารคำแนะนำคู่มือ หนังสือวิชาการ หรือเอกสารอื่นใด ที่ส่วนราชการจัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ความรู้พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการในการใช้ประโยชน์จากพืชกระท่อม โดยไม่ต้องเสียค่าเอกสาร (มาตรา ๙)

๕. หมวด ๒ การนำเข้าและการส่งออกใบกระท่อม (มาตรา ๑๐ ถึงมาตรา ๑๖)

๕.๑ กำหนดให้ผู้ใดประสงค์จะนำเข้าหรือส่งออกใบกระท่อมต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต การนำเข้าหรือส่งออกใบกระท่อมตามวรรคหนึ่งในแต่ละครั้ง ให้ผู้รับใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกแจ้งต่อผู้อนุญาตทุกครั้งที่จะมีการนำเข้าหรือส่งออกด้วย การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต การแจ้ง และการออกใบรับแจ้งตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ อาจกำหนดปริมาณของใบกระท่อมที่จะนำเข้าในแต่ละครั้งไว้ด้วยก็ได้ ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่การนำใบกระท่อมติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักร เพื่อใช้บริโภคเป็นการส่วนตัวบำบัดหรือบรรเทาอาการเจ็บป่วยของผู้ซึ่งเดินทางระหว่างประเทศในปริมาณที่จำเป็นสำหรับการบริโภคตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๑๐)

๕.๒ กำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๐ ต้อง (๑) เป็นบุคคลธรรมดาซึ่งมีสัญชาติไทย มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี และมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (ก) เป็นบุคคลวิกลจริต คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (ข) เป็นผู้อยู่ระหว่างการถูกพักใช้ใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ หรือประมวลกฎหมายยาเสพติดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ (ค) เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือประมวลกฎหมาย ยาเสพติดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ภายในระยะเวลาสองปีก่อนวันยื่นคำขอรับใบอนุญาต (ง) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือประมวลกฎหมายยาเสพติดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีก่อนวันยื่นคำขอรับใบอนุญาต (๒) เป็นนิติบุคคลซึ่งจดทะเบียนตามกฎหมายไทย และ (ก) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม (๑) (ข) (ค) และ (ง) (ข)

ผู้แทนของนิติบุคคลหรือผู้มีอำนาจทำการแทนนิติบุคคลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม (๑) (ค) กรรมการของนิติบุคคล หุ้่นส่วน หรือผู้ถือหุ้นอย่างน้อยสองในสามเป็นผู้มีสัญชาติไทย (ง) มีสำนักงานตั้งอยู่ในราชอาณาจักร (ฉ) เป็นวิสาหกิจชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจชุมชนที่ไม่เป็นนิติบุคคล ผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินกิจการแทนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม (๑) ด้วย (๔) เป็นหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของรัฐตาม (๔) ให้หมายความรวมถึงสภาวิชาชีพและหน่วยงานในกำกับของรัฐด้วย (มาตรา ๑๑)

๕.๓ กำหนดให้ใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกใบกระท่อมตามมาตรา ๑๐ มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต (มาตรา ๑๒)

๕.๔ กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตซึ่งประสงค์จะต่ออายุใบอนุญาตให้ยื่นคำขอต่อผู้อนุญาตก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอตามวรรคหนึ่งให้ใบอนุญาตคงใช้ต่อไปได้จนกว่าจะมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตนั้น การขอต่ออายุและการอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๑๓)

๕.๕ กำหนดให้ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงรายการในใบอนุญาตหรือใบรับแจ้ง ให้ผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอเปลี่ยนแปลงรายการในใบอนุญาตหรือใบรับแจ้งต่อผู้อนุญาต การยื่นคำขอเปลี่ยนแปลงรายการและการเปลี่ยนแปลงรายการในใบอนุญาต หรือใบรับแจ้ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๑๔)

๕.๖ กำหนดให้ในกรณีที่ใบอนุญาตหรือใบรับแจ้งสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้ผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตหรือใบแทนใบรับแจ้งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงการสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ การขอรับและการออกใบแทนใบอนุญาตหรือใบแทนใบรับแจ้งตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๑๕)

๕.๗ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตตายก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ และทายาทหรือผู้ซึ่งได้รับความยินยอมจากทายาทแสดงความจำนงต่อผู้อนุญาต เพื่อขอดำเนินการตามที่ได้รับใบอนุญาตนั้นต่อไป ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้รับใบอนุญาตตาย เมื่อผู้อนุญาตตรวจสอบแล้วเห็นว่าผู้นั้น มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามในการเป็นผู้รับใบอนุญาต ให้แจ้งผู้แสดงความจำนงนั้นดำเนินการตามใบอนุญาตนั้นต่อไปได้จนกว่าใบอนุญาตสิ้นอายุ และให้ถือว่าผู้แสดงความจำนงเป็นผู้รับใบอนุญาต ตามพระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่วันที่ผู้รับใบอนุญาตตาย การแสดงความจำนงและการตรวจสอบให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่เลขาธิการ ป.ป.ส. ประกาศกำหนด (มาตรา ๑๖)

๖. หมวด ๓ การพักใช้และเพิกถอนใบอนุญาต (มาตรา ๑๗ และมาตรา ๒๐)

๖.๑ กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๐ วรรคสาม ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ ครั้งละไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน ผู้รับใบอนุญาตซึ่งถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตต้องหยุดดำเนินการตามใบอนุญาตนั้น (มาตรา ๑๗)

๖.๒ กำหนดให้ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ หากปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ หรือฝ่าฝืนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา ๑๗ (มาตรา ๑๘)

๖.๓ กำหนดให้คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ทำเป็นหนังสือแจ้งให้ผู้รับใบอนุญาตทราบ หากไม่พบตัวผู้รับใบอนุญาตหรือผู้รับใบอนุญาตไม่ยอมรับคำสั่งดังกล่าวให้ปิดคำสั่งไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ ที่อยู่ที่ผู้รับใบอนุญาตแจ้งไว้ในคำขอรับใบอนุญาต และให้ถือว่าผู้รับใบอนุญาตได้รับแจ้งคำสั่งนั้นแล้วตั้งแต่วันปิดคำสั่ง เพื่ออำนวยความสะดวกในการแจ้งคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ผู้อนุญาตจะแจ้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ไปพร้อมกับหนังสือแจ้งด้วยก็ได้ โดยให้ถือว่าผู้รับใบอนุญาตได้รับแจ้งคำสั่งนั้นนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งหรือวันปิดคำสั่งตามวรรคหนึ่งแล้วแต่กรณี (มาตรา ๑๙)

๖.๔ กำหนดให้ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งยกเลิกคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตซึ่งถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง หรือได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๐ วรรคสามแล้ว ให้นำความในมาตรา ๑๙ มาใช้บังคับแก่การแจ้งคำสั่งยกเลิกคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตแก่ผู้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม (มาตรา ๒๐)

๗. หมวด ๔ อุทธรณ์ (มาตรา ๒๑ ถึงมาตรา ๒๓)

๗.๑ กำหนดในกรณีที่ผู้อนุญาตไม่ออกใบอนุญาตหรือใบรับแจ้ง หรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุ ใบอนุญาตผู้ขอรับใบอนุญาตหรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่ออกใบอนุญาต หรือใบรับแจ้ง หรือการไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตแล้วแต่กรณี คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมให้เป็นที่สุด ในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งไม่ออกใบรับแจ้งหรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เมื่อมีคำขอของผู้อุทธรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจสั่งอนุญาตให้ผู้รับใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกใบกระท่อมซึ่งขอรับใบรับแจ้งตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง นำเข้าหรือส่งออกใบกระท่อม หรือสั่งอนุญาตให้ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกใบกระท่อมแล้วแต่กรณีไปพลางก่อนได้ (มาตรา ๒๑)

๗.๒ กำหนดผู้รับใบอนุญาตซึ่งถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิ อุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ แจ้งการพักใช้ใบอนุญาตหรือการเพิกถอนใบอนุญาต แล้วแต่กรณีคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมให้เป็นที่สุด การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตแล้วแต่กรณี (มาตรา ๒๒)

๗.๓ กำหนดการพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๒ ให้รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงยุติธรรมพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์ ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดระยะเวลานั้น ในการนี้ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว (มาตรา ๒๓)

๘. หมวด ๕ การคุ้มครองบุคคลซึ่งอาจได้รับอันตรายจากการบริโภคใบกระท่อม และการป้องกันการใช้ใบกระท่อมในทางที่ผิด (มาตรา ๒๔ ถึงมาตรา ๒๙)

๘.๑ กำหนดการห้ามผู้ใดขายใบกระท่อม หรืออาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหารที่มีใบกระท่อมเป็นวัตถุดิบหรือส่วนประกอบแก่บุคคล ดังต่อไปนี้ (๑) บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี (๒) สตรีมีครรภ์

(๓) สตรีให้นมบุตร (๔) บุคคลอื่นใดตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ร่วมกันประกาศกำหนดให้ผู้ขายมีหน้าที่ปิดประกาศหรือแจ้ง ณ สถานที่ขาย ให้ทราบถึงข้อห้ามขายแก่บุคคล ตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่เป็นการขายโดยวิธีการหรือในลักษณะอื่น เช่น การขายทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ ดำเนินการดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด ความในวรรคหนึ่ง ไม่ใช่บังคับแก่อาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหารตามชนิดและประเภท ที่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด (มาตรา ๒๔)

๘.๒ กำหนดห้ามผู้ใดขายใบกระท่อมในสถานที่โดยวิธีการ หรือในลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ (๑) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ (๒) หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก (๓) สวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสวนสนุก (๔) ขายโดยใช้เครื่องขาย (๕) ขายในสถานที่ โดยวิธีการ หรือ ในลักษณะอื่นใด ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขร่วมกัน ประกาศกำหนด (มาตรา ๒๕)

๘.๓ กำหนดห้ามผู้ใดโฆษณาหรือทำการสื่อสารการตลาดใบกระท่อมโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อจูงใจ สาธารณชนให้บริโภคใบกระท่อมที่ปรุงหรือผสมกับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ตามประมวลกฎหมาย ยาเสพติด ยาตามกฎหมายว่าด้วยยา วัตถุอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย หรือวัตถุอื่นใดตามที่ กำหนดไว้ในมาตรา ๒๗ (มาตรา ๒๖)

๘.๔ กำหนดห้ามผู้ใดบริโภคใบกระท่อมที่ปรุงหรือผสมกับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ยาตามกฎหมายว่าด้วยยา วัตถุอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย หรือ วัตถุอื่นใดตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมประกาศกำหนด เว้นแต่เป็นการบริโภคตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ (๑) เพื่อการรักษาโรค บำบัด หรือบรรเทาอาการเจ็บป่วยภายใต้การกำกับดูแลของผู้ประกอบ วิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพ การแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือหมอพื้นบ้านตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์ แผนไทย (๒) เพื่อการศึกษา วิเคราะห์ หรือวิจัยที่ดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ศึกษาวิจัย หรือจัดการเรียนการสอนทาง การแพทย์ เกษศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ หรือมีหน้าที่ให้บริการทาง การแพทย์ เกษกรรม หรือวิทยาศาสตร์ เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์หรือเกษตรกรรม สภากาชาดไทย หรือสถาบันอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วย สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีหน้าที่ศึกษาวิจัยและจัดการเรียนการสอนทางการแพทย์หรือเกษตรศาสตร์ ซึ่งปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องและได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการที่ดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรม การวิจัยในมนุษย์ของผู้ทำการศึกษา วิเคราะห์ หรือวิจัยนั้น หรือคณะกรรมการที่ดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรม การวิจัยในมนุษย์ตามที่เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยากำหนดในกรณีที่เป็นการศึกษา วิเคราะห์ หรือ วิจัยที่ดำเนินการร่วมกัน หลายองค์กรหรือหลายหน่วยงาน (มาตรา ๒๗)

๘.๕ ห้ามผู้ใดจูงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีอื่นใดด้วยประการอื่นใดให้ผู้อื่นบริโภคใบกระท่อมตามมาตรา ๒๗ (มาตรา ๒๘)

๘.๖ บทบัญญัติมาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๘ ไม่ใช่บังคับแก่การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ (๑) เพื่อการรักษาโรค บำบัด หรือบรรเทาอาการเจ็บป่วยภายใต้การกำกับดูแลของผู้ประกอบ

วิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือหอผู้ป่วยบ้านตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์ แผนไทย (๒) เพื่อการศึกษา วิเคราะห์ หรือวิจัยที่ดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ศึกษาวิจัย หรือจัดการเรียนการสอนทางการแพทย์ เภสัชศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ หรือมีหน้าที่ให้บริการทางการแพทย์ เภสัชกรรม หรือวิทยาศาสตร์ เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์หรือเภสัชกรรม สภากาชาดไทย หรือสถาบันอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่มีหน้าที่ศึกษาวิจัยและจัดการเรียน การสอนทางการแพทย์หรือเภสัชศาสตร์ ซึ่งปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องและได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการที่ดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของผู้ทำการศึกษา วิเคราะห์ หรือวิจัยนั้น หรือคณะกรรมการที่ดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ตามทีเสขาธิการคณะกรรมการอาหาร และยาที่กำหนดในกรณีที่เป็นการศึกษา วิเคราะห์ หรือวิจัยที่ดำเนินการร่วมกันหลายองค์กรหรือหลายหน่วยงาน (มาตรา ๒๙)

๙. หมวด ๖ พนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑)

๙.๑ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังต่อไปนี้ (๑) เข้าไปในสถานที่นำเข้าหรือส่งออกใบกระท่อมในเวลาทำการของสถานที่นั้น หรือเข้าไปในยานพาหนะที่บรรจุใบกระท่อม ทั้งนี้ เพื่อตรวจสอบหรือควบคุมเท่าที่จำเป็นตามพระราชบัญญัตินี้ (๒) มีหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหรือหลักฐานที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา ๓๐)

๙.๒ ในการปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวพนักงาน เจ้าหน้าที่ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมประกาศกำหนด (มาตรา ๓๑)

๑๐. หมวด ๗ บทกำหนดโทษ (มาตรา ๓๒ ถึงมาตรา ๓๙)

๑๐.๑ กำหนดให้ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกใบกระท่อมโดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๓๒)

๑๐.๒ กำหนดให้ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท (มาตรา ๓๓)

๑๐.๓ กำหนดให้ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำต่อบุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี สตรีมีครรภ์ สตรีให้นมบุตร หรือบุคคลอื่นใดตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขร่วมกันประกาศ กำหนดตามมาตรา ๒๔ (๔) ผู้กระทำความผิดระวางโทษเป็นสองเท่าของอัตราโทษตามวรรคหนึ่ง (มาตรา ๓๔)

๑๐.๔ กำหนดให้ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๓๕)

๑๐.๕ กำหนดให้ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท (มาตรา ๓๖)

๑๐.๖ กำหนดให้ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำต่อบุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี สตรีมีครรภ์ สตรีให้นมบุตร หรือบุคคลอื่นใดตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขร่วมกันประกาศกำหนดตามมาตรา ๒๔ (๔) ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของอัตราโทษตามวรรคหนึ่ง (มาตรา ๓๗)

๑๐.๗ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำและละเว้น ไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย (มาตรา ๓๘)

๑๐.๘ กำหนดให้บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้มีโทษปรับสถานเดียวหรือเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ ป.ป.ส. มอบหมายมีอำนาจ เปรียบเทียบได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมประกาศกำหนด เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (มาตรา ๓๙)

๑๑. บทเฉพาะกาล (มาตรา ๔๐ ถึงมาตรา ๔๒)

๑๑.๑ กำหนดให้เมื่อกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๐ วรรคสาม ใช้บังคับแล้ว ให้ผู้นำเข้าหรือ ส่งออกใบกระท่อมอยู่ในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงดังกล่าวมีผลใช้บังคับ ยื่นคำขอรับใบอนุญาตภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงนั้นมีผลใช้บังคับ และในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้นั้นนำเข้า หรือส่งออกใบกระท่อมต่อไปได้จนกว่าผู้อนุญาตจะไม่ออกใบอนุญาต (มาตรา ๔๐)

๑๑.๒ กำหนดในวาระเริ่มแรก เพื่อกำกับดูแลให้การขอรับใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกใบกระท่อมของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพคำว่า “ประมวลกฎหมายยาเสพติดในส่วนที่เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์” ในมาตรา ๑๑ ให้หมายความรวมถึงกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษที่มีใช้กรณียาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ พืชกระท่อม และกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทด้วย (มาตรา ๔๑)

๑๑.๓ กำหนดเมื่อมีกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัยใช้บังคับแล้ว ให้บรรดาความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยและให้อัตราโทษปรับอาญาสำหรับความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเปลี่ยนเป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย (มาตรา ๔๒)

๑๒. อัตราค่าธรรมเนียม

กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตนำเข้าใบกระท่อมตามมาตรา ๑๐ ใบอนุญาตส่งออกใบกระท่อมตามมาตรา ๑๐ รวมทั้งอัตราค่าธรรมเนียมใบแทนใบอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาตดังกล่าว

นายมนัสสรนนท์ เอกโกวัฒน์/จัดทำ